

เอกสารข่าว

กิจกรรมการปล่อยนกกระเรียนพันธุ์ไทยกลับคืนสู่พื้นที่ชุ่มน้ำ จังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปี 2556

นกกระเรียนพันธุ์ไทย (*Grus antigone sharpii*) จัดเป็นนกที่มีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ชนิดหนึ่งของโลก โดยมีความสำคัญเป็น 1 ใน 15 ชนิดของสัตว์ป่าสงวนในประเทศไทย ซึ่งจากการสำรวจประชากรของนกกระเรียนพันธุ์ไทยทั่วโลก พบว่า หลงเหลืออยู่ในธรรมชาติประมาณพันกว่าตัวเท่านั้น ในแถบประเทศสหภาพเมียนมาร์บริเวณปากแม่น้ำอิระวดี, ใกล้ๆทะเลสาบเจมรและป่าตะวันตกประเทศกัมพูชา และประเทศเวียดนาม แถวปากแม่น้ำโขง สำหรับประเทศไทย นกกระเรียนพันธุ์ไทยได้สูญพันธุ์จากถิ่นอาศัยตามธรรมชาติเป็นระยะเวลาเกือบ 40 ปี โดยคาดว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ นกกระเรียนสูญพันธุ์จากประเทศไทย คือ การสูญเสียและการทำลายแหล่งพื้นที่ชุ่มน้ำ ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามหลักที่ส่งผลกระทบต่อจำนวนประชากรของนกกระเรียนพันธุ์ไทยส่วนใหญ่ในธรรมชาติลดลง และแตกออกเป็นกลุ่มประชากรขนาดเล็ก อันเป็นผลต่อเนื่องมาจากการพัฒนาประเทศและเกษตรแบบก้าวหน้า รวมถึงเปลี่ยนแปลงในเรื่องของวิถีการดำรงชีวิตของมนุษย์ เช่น การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เกษตรกรรม เช่น การทำนาข้าว ไปปลูกอ้อย หรือมันสำปะหลัง การใช้สารเคมี และสารกำจัดแมลง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อตัวนก ไข่ และลูกนกที่จะเกิดขึ้นมาภายหลัง นอกจากนี้ ยังมีเรื่องของ การล่า เพื่อนำไปค้า นำไปเป็นอาหาร หรือวัตถุดิบในการผลิตยา

ปัจจุบัน สามารถพบเห็นนกกระเรียนพันธุ์ไทยได้เฉพาะในสวนสัตว์นครราชสีมา ดุสิต เชียงใหม่ เขาเขียว และสถานีเพาะเลี้ยงนกน้ำบางพระ จ.ชลบุรีเท่านั้น ซึ่งสวนสัตว์นครราชสีมา จัดเป็นศูนย์การเพาะเลี้ยงและอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทยที่ใหญ่ที่สุดในโลก โดยได้รับบริจาคลูกนกกระเรียนคู่แรกจากประชาชนบริเวณแถบชายแดนไทย-กัมพูชา เมื่อปี พ.ศ. 2532 หลังจากนั้นจึงได้มีความพยายามที่จะรวบรวมต้นพันธุ์นกกระเรียน จนกระทั่งปี 2540 องค์การสวนสัตว์มีนกกระเรียนรวมทั้งหมดจำนวน 33 ตัว และได้โยกย้ายไปยังสวนสัตว์อื่นๆ บางส่วน โดยมีนโยบายให้สวนสัตว์นครราชสีมาทำการเพาะขยายพันธุ์อย่างเป็นระบบจากประชากรเริ่มต้นทั้งหมดจำนวน 26 ตัว ปัจจุบัน ทางสวนสัตว์นครราชสีมาประสบความสำเร็จในการขยายพันธุ์นกกระเรียนพันธุ์ไทย ทั้งจากการขยายพันธุ์ตามธรรมชาติและการผสมเทียม ซึ่งนับเป็นความสำเร็จในระดับที่ได้รับการยอมรับจากมูลนิธิอินทรีนสากล (International Crane Foundation) รัฐวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกาว่าเป็นศูนย์กลางการเพาะเลี้ยงนกกระเรียนสายพันธุ์นี้ของโลก

จากศักยภาพในการเพาะขยายพันธุ์นกกระเรียนดังกล่าว ทำให้แนวคิดที่จะนำนกกระเรียนพันธุ์ไทยคืนสู่ธรรมชาติ โดยได้รับงบประมาณจากสำนักงานงบประมาณ และสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เพื่อดำเนินงาน

โครงการวิจัย เรื่อง การเตรียมความพร้อมเพื่อทดลองปล่อยนกกระเรียนพันธุ์ไทยจากสภาพเพาะเลี้ยงกลับคืนสู่พื้นที่ชุ่มน้ำตามธรรมชาติในประเทศไทย ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาการดำเนินงาน 5 ปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2552-2556 ทั้งนี้ เป็นไปตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างองค์การสวนสัตว์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยถือเป็นโครงการต้นแบบในการที่จะนำประชากรสัตว์ที่มีสถานภาพสูญพันธุ์จากธรรมชาติของประเทศไทยให้กลับคืนสู่ธรรมชาติอีกครั้ง ซึ่งตั้งแต่ปี พ.ศ.2554-2556 ได้มีการทดลองปล่อยนกกระเรียนพันธุ์ไทยที่เพาะเลี้ยงได้จากสวนสัตว์นครราชสีมา จำนวน 5 กลุ่ม รวม 36 ตัว กลับคืนสู่พื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติ บริเวณเขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าอ่างเก็บน้ำสนามบิน จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งผลจากการดำเนินงาน ประชากรนกกระเรียนพันธุ์ไทยมากกว่า 80% ยังคงมีชีวิตรอดและอาศัยอยู่บริเวณรอบๆเขตพื้นที่ชุ่มน้ำ

ดังนั้น กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในวันนี้ นอกจากจะมีการปล่อยนกกระเรียนพันธุ์ไทย รุ่นที่ 2 ของปี 2556 จำนวน 10 ตัว กลับคืนสู่ธรรมชาติ บริเวณอ่างเก็บน้ำเขตห้ามล่าสัตว์ป่าห้วยจรเข้มาก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัด นายพินิจ บุญเลิศ เป็นประธานในพิธี และแรกผู้มีเกียรติเข้าร่วมงาน จากทั้งองค์การสวนสัตว์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และหน่วยงานส่วนปกครองท้องถิ่นของจังหวัดบุรีรัมย์ รวมทั้งครู และนักเรียนจากบริเวณพื้นที่โดยรอบ ยังมีกิจกรรมและนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ และนกกระเรียนพันธุ์ไทย เพื่อเป็นการร่วมเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 81 พรรษา ในฐานะที่พระองค์ทรงเป็น “พระมารดาแห่งการคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ” และยังช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและเครือข่ายการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการปกป้องและอนุรักษ์นกกระเรียนพันธุ์ไทยภายหลังปล่อยกลับคืนสู่ธรรมชาติให้อยู่รอด ทั้งนี้ สิ่งที่ยากที่สุดในการที่จะปล่อยนกกระเรียนพันธุ์ไทยคืนสู่ธรรมชาติให้ประสบความสำเร็จได้นั้น คงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการป้องกันมิให้มีการรบกวนและทำอันตรายต่อนก ซึ่งเครื่องมือที่สำคัญที่สุด คือการประชาสัมพันธ์และการสร้างความเข้าใจที่ดี เพื่อให้เกิดความรู้สึกตระหนัก และห่วงแหนในทรัพยากรธรรมชาติและสัตว์ป่า รวมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือภาคประชาชน และท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน ซึ่งถ้าพวกเราทุกคนพร้อมที่จะร่วมมือให้การสนับสนุน อนาคตที่จะเห็นนกขนาดใหญ่ชนิดนี้รวมถึงนกน้ำหายากชนิดอื่นๆ บินอยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำตามธรรมชาติของประเทศไทยอีกครั้งหนึ่งนั้น คงเป็นเรื่องที่ไม่ไกลเกินจริง และขอขอบพระคุณพี่น้องสื่อมวลชนทุกท่านที่จะได้ช่วยนำข่าวดีชิ้นนี้ไปเล่าสู่กันฟังในวงกว้าง องค์การสวนสัตว์และองค์กรพันธมิตรผู้ร่วมโครงการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชาวไทยผู้มีจิตใจเมตตาต่อนกและสัตว์ป่าทุกคนจะร่วมมือร่วมใจกับคณะทำงานของพวกเราในการนำนกกระเรียนกลับมาสู่ฟ้าไทยด้วยกัน